

Innst. 59 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:108 S (2015–2016)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om tiltak for å innfri Stortingets mål om minst 15 pst. økologisk forbruk og jordbruksareal innen 2020

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstilleren viser til at et samlet storting i 2009 vedtok et mål om 15 pst. økologisk forbruk og jordbruksareal innen 2020. Dette målet gir et viktig politisk signal om at Stortinget vil ha mer økologisk matproduksjon og forbruk i Norge. Hovedbegrunnelsen for satsing på økologisk produksjon er at denne tar ekstra hensyn til miljø og dyrevelferd, og at den økologiske produksjonsformen skal være en spydspiss i arbeidet for å gjøre norsk landbruk mer bærekraftig. I tillegg bidrar økologisk landbruk til at forbrukerne får et større mangfold av produkter.

Forslagsstilleren mener landbrukets hovedoppgave er å sikre matforsyningen ved å produsere trygg mat med minst mulig belastning på natur, klima og ressurser. En opptrapping til 15 pst. økologisk jordbruk kan bli et viktig bidrag til å nå disse målene.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en egen sak om hvilke tiltak den vil gjennomføre for å innfri Stortingets vedtak om minst 15 pst. økologisk produksjon og forbruk innen 2020, og en tidsplan med ansvarfordeling for gjennomføringen.
2. Stortinget ber regjeringen endre innretningen på jordbruksoppgjørene for å sikre økt omlegging til og produksjon av økologisk mat, herunder økte produksjonstilskudd for økologisk drift inkludert økt grovførtilskudd, samt en vesentlig økning av utviklingsmidlene til økologisk landbruk.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at minst 15 pst. av matforbruket i offentlig sektor er økologisk i løpet av 2017 og minst 30 pst. innen 2020.
4. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en flerårig markedsføringskampanje for å øke kunnskapen om og etterspørselen etter økologisk mat.
5. Stortinget ber regjeringen fjerne kontrollgebyret for økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter fra og med 2017.
6. Stortinget ber regjeringen avvikle merverdiavgiften på økologiske matvarer.
7. Stortinget ber regjeringen i den varslede landbruksmeldingen utrede muligheten for omstillingsprogrammer som tar sikte på å etablere større sammenhengende områder med økologisk produksjon som kan forenkle distribusjonen og styrke lokale merkevarer.
8. Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å sette et krav om at avansen som tas i butikken på økologiske varer, ikke er høyere enn avansen på tilsvarende konvensjonelle varer.
9. Stortinget ber regjeringen gjeninnføre en kompensasjon for økonomisk tap ved omlegging til økologisk drift som minst tilsvarer nivået på omleggingstilskuddet, for eksempel ved å gjøre arealtilskuddet som er etablert for 2. og 3. karensår gjeldende fra og med 1. karensår.
10. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med næringen vurdere hvordan dyrevelferd og miljøstandard for økologisk jordbruk kan videreutvikles som spydspiss for landbruket.
11. Stortinget ber regjeringen arbeide for at en økt andel av midlene som avsettes til forskning over Landbrukets utviklingsfond, går til forskning

knyttet til økologisk jordbruk og øremerkes til dette formålet.

12. Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis et helhetlig undervisningsstilbud i økologisk landbruk på flere utdanningsinstitusjoner enn i dag og øke andelen av dagens agronomutdanning som er rettet mot økologisk landbruk.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, viser til Dokument 8:108 S (2015–2016) om tiltak for å innfri Stortingets mål om minst 15 pst. økologisk forbruk og jordbruksareal innen 2020.

Komiteen viser til at Stortinget i 2005 satte som mål at 15 pst. av produksjonen og forbruket av mat skulle være økologisk innen 2015. I 2010 ble tidsperioden forlenget til 2020. Komiteen er kjent med at prosentandelen av jordbruksarealet som ble benyttet til økologisk produksjon i 2014, lå på 4,7 pst. Komiteen har merket seg at det de siste årene har vært økt etterspørsel etter økologisk mat, med en økning på nesten 22 pst. fra 1. halvår i 2015 til 1. halvår 2016, og ser dette som positivt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, støtter imidlertid forslagsstilleren i at det er behov for å iverksette nye tiltak for å kunne nå målet som Stortinget har satt.

Komiteen viser til Stortingets behandling av Dokument 3:7 (2015–2016) om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid for å nå målene om økologisk landbruk, jf. Innst. 297 S (2015–2016). Undersøkelsen viste blant annet at utviklingen for økologisk produksjon og forbruk ikke er i samsvar med Stortingets mål på området, og at myndighetene ikke har lagt godt nok til rette for å øke det offentlige forbruket av økologisk mat. Under behandlingen av rapporten slo flertallet i Stortinget fast at det er behov for å utarbeide en helhetlig strategi for økologisk landbruk. Det ble i den forbindelse også vist til at det i strategien vil være naturlig å se

nærmere på de funn og tilrådinger som Riksrevisjonen hadde gjort i sin rapport.

Komiteen merker seg at statsråden i sitt svarbrev (vedlagt) til komiteen, datert 13. oktober 2016, viser til landbruksmeldingen som kommer til Stortinget denne høsten, som bl.a. vil drøfte situasjonen for økologisk landbruk. Statsråden varsler at departementet vil ta fatt på arbeidet med å utarbeide en strategi for økologisk jordbruk etter at landbruksmeldingen er fremmet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Venstre og Sosialistisk Venstreparti, støtter dette, og ser det som naturlig at Stortinget gjennom sin behandling av landbruksmeldingen kan legge føringer for strategien.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Sosialistisk Venstreparti mener at regjeringen bør komme tilbake til Stortinget med en strategi om økologisk produksjon og forbruk i den kommende landbruksmeldingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om landbruket legge frem en strategi om hvilke tiltak den vil gjennomføre for å innfri Stortingets vedtak om minst 15 pst. økologisk produksjon og forbruk, og en tidsplan med ansvarsfordeling for gjennomføringen.»

Komiteen merker seg at det i nevnte brev fra departementet fremgår at det allerede er tatt initiativ til ulike utredninger som vil danne grunnlag for strategiarbeidet, og at man tar sikte på å involvere sentrale aktører i dette arbeidet. Komiteen ser dette som positivt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre innretningen på jordbruksoppkjørene for å sikre økt omlegging til og produksjon av økologisk mat, herunder økte produksjonstilskudd for økologisk drift inkludert økt grovfôrtilskudd, samt en vesentlig økning av utviklingsmidlene til økologisk landbruk.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at minst 15 pst. av matforbruket i offentlig sektor er økologisk i løpet av 2017 og minst 30 pst. innen 2020, og legge fram en plan for dette i den kommende stortingsmeldingen om landbruket.»

«Stortinget ber regjeringen arbeide for at en økt andel av midlene som avsettes til forskning over Landbrukets utviklingsfond, går til forskning knyttet til økologisk jordbruk og øremerkes til dette formålet.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis et helhetlig undervisningstilbud i økologisk landbruk på flere utdanningsinstitusjoner enn i dag og øke andelen av dagens agronomutdanning som er rettet mot økologisk landbruk.»

«Stortinget ber regjeringen øke satsingen på generisk markedsføring og informasjonstiltak basert på fagkompetanse om økologisk mat, produksjon og forbruk.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Venstre og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om landbruket legge frem en strategi om hvilke tiltak den vil gjennomføre for å innfri Stortingets vedtak om minst 15 pst. økologisk produksjon og forbruk, og en tidsplan med ansvarsfordeling for gjennomføringen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen endre innretningen på jordbruksoppgjørene for å sikre økt omlegging til og produksjon av økologisk mat, herunder økte produksjonstilskudd for økologisk drift inkludert økt grovfôrtilskudd, samt en vesentlig økning av utviklingsmidlene til økologisk landbruk.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre at minst 15 pst. av matforbruket i offentlig sektor er økologisk i løpet

av 2017 og minst 30 pst. innen 2020, og legge fram en plan for dette i den kommende stortingsmeldingen om landbruket.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen arbeide for at en økt andel av midlene som avsettes til forskning over Landbrukets utviklingsfond, går til forskning knyttet til økologisk jordbruk og øremerkes til dette formålet.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis et helhetlig undervisningstilbud i økologisk landbruk på flere utdanningsinstitusjoner enn i dag og øke andelen av dagens agronomutdanning som er rettet mot økologisk landbruk.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen øke satsingen på generisk markedsføring og informasjonstiltak basert på fagkompetanse om økologisk mat, produksjon og forbruk.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:108 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om tiltak for å innfri Stortingets mål om minst 15 pst. økologisk forbruk og jordbruksareal innen 2020 – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 10. november 2016

Geir Pollestad

leder

Else-May Botten

ordfører

VEDLEGG

Brev fra Landbruks- og matdepartementet v/ statsråden til næringskomiteen, datert 13. oktober 2016

Dokument 8:108 S (2015-2016) Representantforslag frå stortingsrepresentant Rasmus Hansson om tiltak for å innfri Stortingets mål om minst 15 pst. økologisk forbruk og jordbruksareal innan 2020

Eg viser til brev frå Næringskomiteen datert 06.10.2016 vedlagt representantforslag Dokument 8:108 S (2015-2016) frå stortingsrepresentant Rasmus Hansson om tiltak for å innfri Stortinget sitt mål om minst 15 pst. økologisk forbruk og jordbruksareal innan 2020.

Det vert fremja 12 konkrete forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en egen sak om hvilke tiltak den vil gjennomføre for å innfri Stortingets vedtak om minst 15 pst. økologisk produksjon og forbruk innen 2020, og en tidsplan med ansvarfordeling for gjennomføringen.
2. Stortinget ber regjeringen endre innretningen på jordbruksoppkjørene for å sikre økt omlegging til og produksjon av økologisk mat, herunder økte produksjonstilskudd for økologisk drift inkludert økt grovførtilskudd, samt en vesentlig økning av utviklingsmidlene til økologisk landbruk.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at minst 15 pst. av matforbruket i offentlig sektor er økologisk i løpet av 2017 og minst 30 pst. innen 2020.
4. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en flerårig markedsføringskampanje for å øke kunnskapen om og etterspørselen etter økologisk mat.
5. Stortinget ber regjeringen fjerne kontrollgebyret for økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter fra og med 2017.
6. Stortinget ber regjeringen avvikle merverdiavgiften på økologiske matvarer.
7. Stortinget ber regjeringen i den varslede landbruksmeldingen utrede muligheten for omstillingsprogrammer som tar sikte på å etablere større sammenhengende områder med økologisk produksjon som kan forenkle distribusjonen og styrke lokale merkevarer.
8. Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å sette et krav om at avansen som tas i butikken på økologiske varer, ikke er høyere enn avansen på tilsvarende konvensjonelle varer.
9. Stortinget ber regjeringen gjeninnføre en kompensasjon for økonomisk tap ved omlegging til økologisk drift som minst tilsvarer nivået på omleggingstilskuddet, for eksempel ved å gjøre arealtilskuddet som er etablert for 2. og 3. karensår gjeldende fra og med 1. karensår.

10. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med næringsen vurdere hvordan dyrevelferd og miljøstandard for økologisk jordbruk kan videreutvikles som spydspiss for landbruket.
11. Stortinget ber regjeringen arbeide for at en økt andel av midlene som avsettes til forskning over Landbrukets utviklingsfond, går til forskning knyttet til økologisk jordbruk og øremerkes til dette formålet.
12. Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis et helhetlig undervisningstilbud i økologisk landbruk på flere utdanningsinstitusjoner enn i dag og øke andelen av dagens agronomutdanning som er rettet mot økologisk landbruk.»

Innleiingsvis vil eg vise til at vi dei siste åra ser ein stor auke i etterspurnaden etter økologiske matvarer. Frå 1. halvår i 2015 til 1. halvår i 2016 var auka på nesten 22 pst. Eg vurderer situasjonen i dag, med aukande etterspurnad etter økologisk mat, til å vere den viktigaste føresetnaden for ei positiv og marknadsbasert utvikling av den økologiske produksjonen i Noreg.

Satsinga på økologisk landbruk er nyleg debattert i Stortinget, i samband med handsaminga av Riksrevisjonen si undersøking av arbeidet til styresmaktene for å nå måla om økologisk landbruk, jf. Innst. 297 S (2015-2016). I debatten vart fleire av forslaga representanten Hansson no stiller òg diskutert. Fleirtalet i Stortinget meinte i handsaminga av Innst. 297 S (2015-2016) at det er naudsynt å utarbeide ein heilskapleg strategi for økologisk landbruk, og at det vil vere naturleg å vurdere tilrådingane frå Riksrevisjonen i samband med arbeidet med strategien.

Regjeringa vil denne hausten legge fram ei melding om jordbruksnæringa. Meldinga vil drøfte situasjonen for økologisk landbruk. Som tidlegare varsla, så vil arbeidet med ein strategi for økologisk landbruk ta til i etterkant av at meldinga om jordbruksnæringa er lagt fram for Stortinget.

Eg meiner det er naudsynt å sjå eventuelle endringar i innretning av satsinga og verkemiddelbruk innan økologisk landbruk i samanheng. Eg ynskjer difor å sjå Rasmus Hansson sine forslag i samanheng med andre relevante problemstillingar, i samband med det kommande strategiarbeidet.

Det er allereie sett i gang arbeid med ulike utredningar og evalueringar som skal vere med på å gi eit godt grunnlag for arbeidet med strategien. Eg vil òg legge opp til ein prosess for strategiarbeidet som inkluderer sentrale aktørar. Dette er òg i tråd med tidlegare merknadar frå Stortinget.

